

Sumar

Avertisment	9
Sigle și abrevieri	15
Argument.....	17
I. Moartea – un „obiect despicaț”	39
1.1. <i>Thnêtoi athanatoi</i> . Natura sufletului	53
1.1.1. Sufletul, în căutarea unei definiții.....	60
1.1.2. Este sufletul nemuritor?	67
1.1.3. Părțile sufletului.....	78
1.1.4. Sufletul: <i>pneúma</i> , sămânță sau sânge?	81
1.1.5. Tipuri de suflet.....	97
1.1.6. Fiziologia sufletului	100
1.1.7. Câte morți suportă sufletul?.....	108
1.2. Raportul cu moartea, sub aspect mitic, magic, simbolic, etic, metafizic	116
1.3. Pregătirea pentru moarte – competența filosofică prin excelență.....	139
1.4. „Dincolo”. Contemplarea realității transcendente – competența metafizică prin excelență	144
II. Raportul țăranului român cu moartea.....	157
2.1. „Și Dumnezeu, ce fel de om îi!”. De la Dumnezeu cel Viu veterotestamentar, la <i>deus otiosus</i> și moartea lui Dumnezeu – concepții corespondente acestora în cultura tradițională.....	157
2.1.1. Dumnezeu cel Viu	159
2.1.2. <i>Deus otiosus</i>	172
2.1.3. Moartea lui Dumnezeu.....	178
2.1.4. Dualism comprehensiv: cuplul antagonic Fârtat / Nefârtat.....	181
2.1.5. Dumnezeu în postúri umile	190

2.2. <i>Negatio mortis</i> : nemuirea – starea adamică; învierea – starea hristică; starea de „nemoarte” a eroului din basmul metafizic	204
2.3. Privilegiul ridicării la cer cu trupul.....	216
2.4. „Moartea este un lucru care se învață” . Două testamente	244
2.5. Ipostaze ale morții	274
2.5.1. Moartea proprie.....	274
2.5.2. Moarte bună sau moarte rea	278
2.5.3. Moartea, a treia ursitoare (Curmătoarea)	280
2.5.4. Moartea cumătră sau nașă de botez.....	282
2.5.5. Moartea milostivă	285
2.5.6. Moartea păcălită	286
2.5.7. Moartea ucisă	287
2.5.8. Moartea–nuntă	290
2.5.9. Moartea sacrificială, în riturile de întemeiere	292
2.5.10. Sinuciderea etică	294
2.6. Lupta cu agenții magici ai morții. Antagoniști, descântece, exorcisme populare, tricksteri care păcălesc moartea	300
2.6.1. Diavolul în cultura tradițională românească: nume, apelative, identități metaforice, eufemistice, metonimice, antifrastice sau atribuite prin omisiune	305
2.6.1.a) Nume	311
2.6.1.b) Apelative.....	319
2.6.1.c) Identități metaforice	325
2.6.1.d) Identități eufemistice.....	327
2.6.1.e) Identități antifrastice.....	328
2.6.1.f) Identități metonimice și descriptive	329
2.6.1.g) Identități atribuite prin omisiune.....	332
2.6.2. De la <i>Testamentul lui Solomon</i> la demonologia folclorică românească.....	334

2.7. Morții vii. Balada <i>Voica / Bodița / Vochița</i> (motivul <i>Lenore</i> sau <i>La chevauchée funèbre</i>).....	361
2.8. Moartea ca prag sau trecere. Moartea resurecțională. Elemente de metempsihoză la români?	370
2.9. <i>Anima naturaliter christiana</i> . Sensul creștin al morții	379
III. Tărâmul de dincolo și legăturile lui cu cel de aici.....	391
3.1. „Oroarea de vidul metafizic”. Un continuum spațio-temporal neomogen, structurat pe registre verticale și ritmuri	392
3.1.1. Spațiu – registre.....	396
3.1.2. Timp – ritmuri.....	398
3.2. Lumea de dincolo. Geografie mitică românească	400
3.2.1. Vămile și punțile din lumea cealaltă	410
3.2.2. Direcții și sensuri simbolice în / spre lumea de dincolo.....	415
3.2.3. Peisajul lumii de dincolo	425
3.2.4. Personaje metamorfozate în plante sau animale.....	427
3.3. Moșii și Blajinii.....	429
3.3.1. Originile sărbătorii și ale practicilor corespondente	430
3.2.2. Context ritual	438
3.3.3. Etimologia principalilor termeni.....	448
3.3.4. Finalități generale și particulare ale sărbătorii Blajinilor.....	485
IV. Metafizica tradițională românească a morții – expresie rituală și lingvistică	497
4.1. Chipuri și nume ale morții.....	497
4.2. Călătoria sufletului. <i>Zorile, Zâna bătrână, Calul mohorât, De petrecut, Fir de trandafir, A suliții, Bradul, Lemnu, Cântecu ăl mare, Cocoșdaiu, Ale țărâni, Hora mortului, Strigă moartea, Cucul și moartea, Soarele și moartea, Al boilor, Harângul</i> , bocetele – o carte a morților românească nescrisă	514
4.2.1. Solii morții	523
4.2.2. Maica Domnului în cântările ceremoniale de înmormântare	526
4.2.3. Paharul amar	529

4.2.4. Cauza morții.....	530
4.2.5. Elemente din recuzita funerară evocate în cântările rituale.....	531
4.2.6. Elemente de ritual funebru	533
4.2.7. Diminutivarea paradoxală	537
4.2.8. Portretul idealizat al mortului.....	539
4.2.9. Mai persistă strigarea Zorilor în secolul nostru?	541
4.3. Metafizica tradițională a morții – expresie lingvistică	545
Considerații finale	557
Anexa 1	
Tabel cu numele din amuleta Avestiței	565
Anexa 2	
Manuscise.....	570
Anexa 3	
Texte din ediții.....	588
Bibliografie.....	603